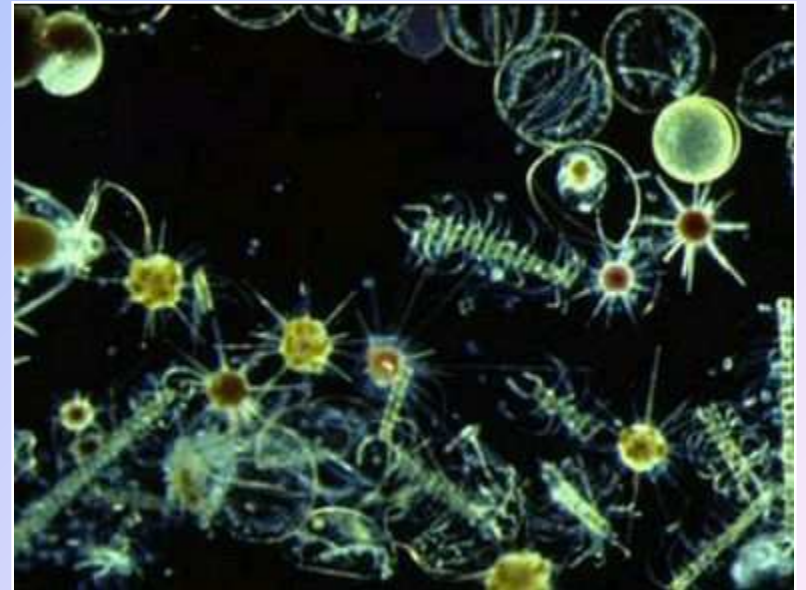

МАРСКИЯ ЖЫХАРЫ

Планктон

У марскіх водах жыве мноства дробных арганізмаў. Гэта розныя бактэрыі, малюсенькія водарасьці, рачкі, ікрынкі рыб. На малюнку яны вялікія, але на самой справе некаторых з гэтых арганізмаў нават не відаць вачамі. Усе яны разам плаваюць у вадзе і завуцца «планктон». Планктон - гэта корм для вельмі шматлікіх насельнікаў мора.

Васьміног

Васьміног есьць крабаў, рыбу, іншых малюскаў, і любіць хавацца сярод камянёў, чакаючы сваю здабычу.

У васьмінога восем шчупальцаў . На шчупальцах размешчаныя маленькія прысоскі.

Васьміногі могуць зьмяняць свой колер!

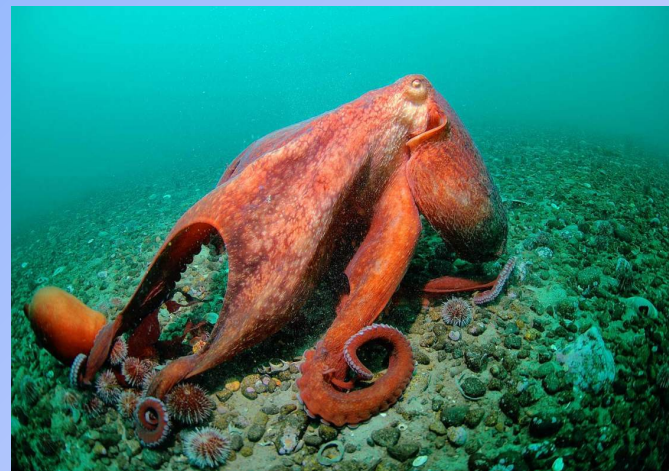
Выплёўваючы з сябе ваду, васьміног адлятае ў іншы бок.

Такі рух завецца рэактыўным.

Калі васьміногу пагражае небяспека, то ён можа выплюнуць непразрыстую фарбу на свайго ворага і хутка сплысці!

- Самым буйным васьміногам лічыцца Апаліон.
- Працягласць яго шчупальцаў складае звыш 7 м, маса больш 54 кг.
- Васьміног здольны да «мэтанакіраванага выкарыстання прыладаў». Часам ён, трымаючы камень у адным з шчупальцаў, назірае за двухстворкавым малюскам, пакуль ён не адкрые ракавіну, пасля чаго васьміног устаўляе паміж створкамі камень. Ракавіна не можа замкнуць створкі і становіцца лёгкай здабычай.

Маленькі васьміножак

Кальмары

Кальмар таксама малюск.

У яго акрамя васьмі ног ёсць яшчэ дзве «рукі». У кальмара вельмі вялікія вочы і цэлых тры сэрца!

На шчупальцах у кальмара ёсць прысоскі, а часам - вострыя кручкі, якімі кальмары ловяць сваю здабычу - дробных рыб і крэветак.

Гэтак жа як і васьміног, кальмар сілкуецца рачкамі і іншымі малюскамі і можа хутка перасоўвацца ў вадзе за кошт выкіду вады (рэактыўны рух) і нават выскокваць з вады.

У кальмара блакітная кроў

Вустрыцы

У марскіх водах вельмі шмат ракавінак. На беразе мора мы знаходзім іх пустымі, а ў глыбіні вод у такіх ракавінах жыве двухстворкавы малюск (у ракавінкі як бы дзве створкі). Малюск можа адчыняць і зачыняць створкі, прапускаючы вад у і дробную пішу - драбнюткіх рачкоў, расьліны (планктон). Ракавінка надзейная хатка. Вустрыца расьце разам са сваёй хаткай. Калі ўнутр ракавінкі патрапіць маленькая пясчынка, то некаторыя малюскі выгадоўваюць з яе жамчужыну!

Сьлімак

У такіх ракавінах жывуць малюскі, іх завуць сьлімакі.

Сілкуюцца сьлімакі звычайна расьлінамі

На галаве ў слімака ёсць невялікія рожкі, а на іх ёсць вочы! Такіх сьлімакоў завуць жыватаногія, мусіць з-за таго, што на іх брушку ёсць адна нага. Яны з дапамогай яе і рухаюцца.

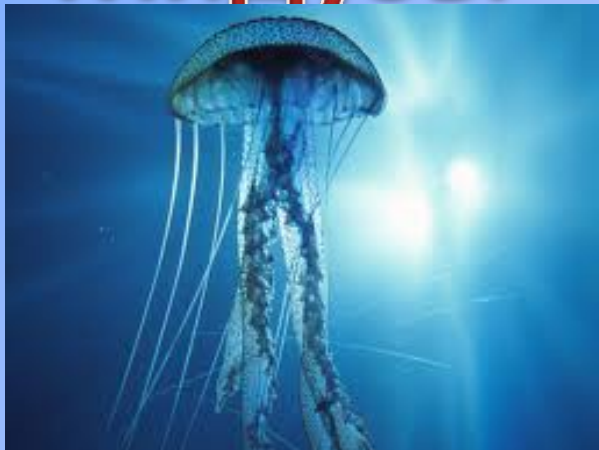

МАРСКАЯ ЗОРКА

Па сваім вобліку нагадвае пяціканцовую зорку. Марскіх зорак налічаецца каля 500 відаў. Рот знаходзіцца на ніжнім боку цела. Прамяні марскіх зорак вельмі рухомыя, на кожным прамяні зьнізу размешчаныя прысоскі. Марскія зоркі – драпежнікі. Яны ахвотна ядуць малюскаў і таму лічацца лютымі ворагамі вустрыц. Марскія зоркі ядуць таксама планктон і чарвякоў. Калі адна з ножак зоркі адарвецца, то неўзабаве вырасьце новая!

Мядузы

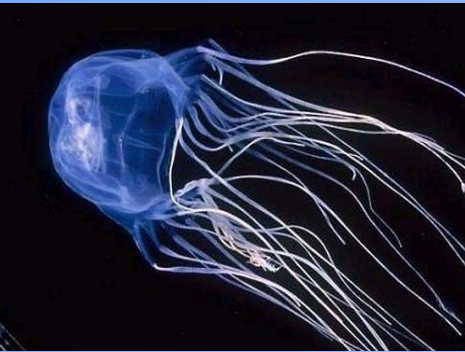

У мядузы няма галаўнога мозгу, шкілета, затое дзве нервовыя сістэмы. Медузы жывуць у бруднай вадзе. Цела медузы на 98% складаецца з вады.

Яны валодаюць органамі, здольнымі ўлоўліваць інфрагукі, па якіх гэтыя жывёлы адчуваюць набліжэнне шторму.

Па прынцеype «вуха» мядузы сканструяваны прыбор, які папярэджвае пра набліжэнне шторму за 15 гадзін.

Арктычная гіганцкая медуза жыве ў паўночна-заходняй Атлантыцы. Адна з прадстаўніц гэтага віду, выкінутая на бераг, мела дыяметр купала 2,28 м, а яе шчупальца распасціраліся на 36,5 м.

Марская аса- самая атрутная медуза ў свеце – прыгожая, але смяротная. У 1880г. блізка ўзбярэжжы Квінслэнда ад яе яду сардэчна-паралітычнага дзеяння загінула 66 чалавек. Пры адсутнасці медыцынскай дапамогі ахвяры гінулі ад паралічу дыхальных органаў на працягу 1-3 хв.

У водах Атлантычнага акіяна нжыве велізарная, да 2 м. у дыяметры, медуза пад назовам «марскі варволь». Яе апёк настолькі атрутны для чалавека, што, нават калі медузу змясціць у бочку з вадой, чалавек адчуе апёк пры адным толькі дакрананні да вады.

Каралы

Можаце дзівіцца, але каралы таксама жывёлы. Больш за тое, гэтыя жывёлы, паміраючы, утвараюць у моры цэлыя выспы. Гэтых дзіўных жывёл яшчэ завуць паліпамі. Жывыя каралы пад вадой нагадваюць казачны лес. Яны бываюць самых розных формаў, але часцей за ўсё падобныя на голыя галіны дрэў узімку. Карал- гэта не адна жывёла, а цэлая калонія, куды ўваходзіць некалькі мільёнаў паліпаў. Каралы ў асноўным жыхары цёплых мораў. Растуць каралы вельмі павольна, але іх нарастае ў глыбіні так шмат, што яны ўтвораць цэлыя зарасьнікі, падобныя на лес – каралавыя рыфы.

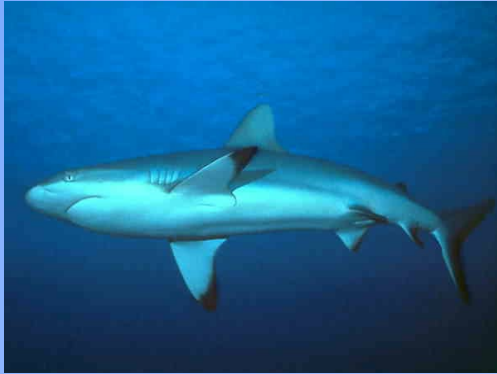
Крабы

А гэты марскі жыхар – краб.
Паглядзі якія ў яго цікавыя лапкі – клюшні.
А зверху цвёрды панцыр. Краб расьце і
панцыр становіцца яму малы, таму раз на
год ён скідае яго і абрастае новым. Краб
таксама можа выгадаваць новую клюшню,
калі па нейкай прычыне ён страціць старую.
Сілкуецца краб дробнымі рачкамі,
малюскамі і раслінамі.

У сьвеце налічваецца каля 7000 відаў крабаў

Акула

Амаль ва ўсіх морах і акіянах нашай планеты водзяцца акулы. Костак у акул няма зусім. Іх шкілет складаецца цалкам з храсткаў, а скура шматлікіх акул пакрытая вострымі шыпамі. Акула плавае па акіяне не адна. У яе ёсць сталы і дакладны спадарожнік – рыба-лоцман, якая папярэджвае акулу аб небяспецы і дапамагае знайсці ежу.

Акула можа развіваць хуткасць ад 60-100 км. За гадзіну. Зубы растуць у некалькі шэрагаў, зламаныя замяняюцца новымі.

Акулы не могуць дыхаць, калі не рухаюцца, таму яны ня сьпяць. Іх мозг адключаецца часткамі і на невялікі адрэзак часу.

Акулы надзвычай блізарукія, але валодаюць выдатным нюхам.

Скаты

Скатаў часам завуць расплясканымі акуламі. У іх таксама няма касьцей. Гэтыя рыбы маларухомыя; у асноўным яны ляжаць на дне, закапаўшыся ў пясок. У іх гладкая скура і няма вострых зубоў. Плаваюць яны з дапамогай хвалепадобных рухаў пашыраных грудных плаўнікоў. Яны абараняюцца з дапамогай электрычных разрадаў і вострых атрутных шыпоў.

Ёсць электрычныя скаты, іх разрад можа паралізаваць здабычу электрычнымі разрадамі да 230 вольт.

Скура скатаў даўгавечная, зь яе вырабляюць кашалькі, рамяні, кайстры, партфелі, мячы.

КІТЫ

Кіт- гэта самая вялікая жывёла на зямлі. Ён дыхае не жабрамі, як рыба, а лёгкімі. І хоць ён можа падоўгу знаходзіцца пад вадой, яму неабходна паднімацца на паверхню, каб удыхнуць свежае паветра. Менавіта тады над морам можна ўбачыць фантан.

Калі паставіць кіта вертыкальна, то яго галава была бы нараўне з дахам дзесяціпавярховага дома. Яго вага прыблізна роўная вазе 2000 чалавек або 40 аўтобусаў.

Кіт сілкуецца планктонам, працаджваючы вадку праз адмысловую рашотку з пласцінак у роце – кітовы вус. Уяўляеш колькі драбнюткага планктону трэба каб накарміць такі гмах?

Кіты-млекакормячыя, яны нараджаюць жывых дзіцяў і кормяць іх малаком. Нованароджаны кіцёнак важыць да 2 тон. Гэты малы ужо праз 5 дзён падвойвае сваю масу. І нядзіўна, бо кітовае малако ў 10 раз таўсцей каровінага і амаль у 3 разы больш багатае на бялкі, а ў першыя дні свайго жыцця кітовае «немаўля» атрымлівае па 90-100 кг. гэтай ежы.

Усяго на планеце налічваецца 86 відаў кітападобных. Акрамя вусатых ёсьць і зубатыя кіты- кашалоты, якія харчуюцца малюскамі, кальмарамі, часамі рыбай

Дэльфіны

Дэльфіны- зубатыя кіты, таксама млекакормячыя.

Усяго ў акіяне жывуць 40 выглядаў дэльфінавообразных. Два самых вядомых прадстаўніка дэльфінаў- **афаліна і звычайны дэльфін**, або дэльфін белабочка. Сілкуюцца дэльфіны рыбай і малюскамі, а яшчэ яны могуць размаўляць -жэстамі, свістам, ціўкатам, цурчаннем.

Даўжыня звычайнай **марской свінні**- каля 180 см., а сярэдняя вага 50 кг. Гэтае сімпатычная жывёла з вялікай белаю плямай на бруху.

Касатка- таксама дэльфін. Гэта жывёла мае назву кіт-забойца, бо вельмі агрэсіўная. Харчуецца ў асноўным рыай, але нападае на марскіх коцікаў, цюленяў і нават на невялікіх кітоў.

Марскія чарапахі

Гэта марская чарапаха. У яе, як і ў сухапутных чарапах, таксама ёсць панцыр, але паглядзі, замест ног у яе ласты і чарапашка выдатна плавае!

Марская чарапаха не можа хаваць галаву ў панцыр.

Маленькія чарапашкі вылупляюцца з яйкаў, якія мама - чарапаха адкладае на беразе ў пяску. Вылупіўшыся, чарапашкі хутка бягуць у мора! Малыя ядуць крабікаў, медуз, чарвякоў і слімакоў, а вось дарослыя жывёлы – толькі расліны.

Маржы- марскія млекакормячыя з характэрнымі біўнямі. У самоў біўні больш вялікія і служаць сродкам абароны і змаганьня.

Маржы вельмі непрыемна пахнуць, таўшчыня скуры складае 4 см., валасы рудаватыя, ворагамі маржа з'яўляюцца касаткі і белыя мядзведзі.

Замест лап- ласты, якія дапамагаюць плаваць і нагадваюць плаўнікі рыб

Цюлені- марскія млекакормячыя, таксама як і маржы маюць ласты. Харчуюцца рыбай, малюскамі, крабамі.

Кожны год нараджаецца адно цюляня.

Вельмі сяроўская жывёліна, якая паддаецца дрэсіроўцы.

Цюлені не могуць спаць у вадзе і таму пастаянна выплываюць на паверхню.

У іх няма вушных ракавін, а толькі невялікія адтуліны- гэта дапамагае хавацца ад холаду і вады

На ластах па пяць пальцаў.

Да цюленяў адносяцца і марскія львы, марскія коцікі, марскія ільвы і іншыя.

Пінгвіны

Пінгвіны- нелятаючыя марскія птушкі. У сьвеце налічваецца 18 відаў розных пінгвінаў. Маюць апцякальную форму цела, а сваімі крыламі. Валоюць ў вадзе, як плаўнікамі.

Маюць тоўсты падскуравы слой жыру- да 3 см. Пёры вельмі апцякальныя і невялікія, вялікі слой пуху таксама захоўвае цяпло. Харчуюцца рыбай, ракаворазнымі, малюскамі.

Затрымліваюць дыханьне пад вадой да 20 хвілін, а калі выплываюць здольны прыскочыць на бераг вышыняй амаль у 2 метры.

Імператарскі пінгвін падчас выседжвання яйка

можа галадаць да 9 тыдняў і выносіць холад да – 60С

